

Sygn. akt I ACa 439/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bogdan Wysocki

Sędziowie: SA Małgorzata Gulczyńska

del.SSO Małgorzata Goldbeck-Malesińska /spr./

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w B.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 18 lutego 2013 roku,

sygn. akt IX Gc 1061/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I. o tyle, że oddala powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych od kwot:

- 48 603,39 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku;

- 11 453,15 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku,

- 8 708,40 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku,

- 21 712,75 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku,

- 7 186,28 zł od dnia 2 grudnia 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku,

- 7 555,20 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 1 grudnia 2011 roku;

2. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie I w części zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda kwotę 838 042,28 zł (osiemset trzydzieści osiem tysięcy, czterdzieści dwa złote i dwadzieścia osiem złotych) z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 51 093,34 zł od dnia 11 listopada 2011 roku do dnia zapłaty,

- 48 603,39 zł od dnia 5 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,

- 11 453,15 zł od dnia 5 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- 8 708,40 zł od dnia 5 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- 21 712,75 zł od dnia 5 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- 7 186,28 zł od dnia 5 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- 687 513,77 zł od dnia 20 marca 2012 roku do dnia zapłaty

oraz w punkcie III w całości i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego;

3. oddala apelację pozwanego w pozostałym zakresie.

M. Gulczyńska B. Wysocki M. Goldbeck-Malesińska

I ACa 439/13

UZASADNIENIE

Powód - (...) spółka akcyjna z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanego - (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty 1.691.158 zł wraz z ustawowymi odsetkami od następujących kwot:

- 51.093,34 zł od dnia 11 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 48.603,39 zł od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 11.453,15 zł od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 8.708,40 zł od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 21.712,75 zł od dnia 24 listopada 2012r. do dnia zapłaty,
- 7.555,28 zł od dnia 24 listopada 2012r. do dnia zapłaty,
- 1.771,20 zł od dnia 24 listopada 2012r. do dnia zapłaty,
- 1.540.260,49 od dnia 24 listopada 2012r. do dnia zapłaty,

Powód wniósł nadto o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Sąd Okręgowy w Poznaniu nakazem zapłaty z dnia 4 października 2012 roku, wydanym w postępowaniu upominawczym, zobowiązał pozwanego do zapłaty powodowi kwoty dochodzonej pozwem wraz z kosztami postępowania. Pozwany w sprzecznie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W odpowiedzi na sprzeciw, powód, rozszerzył powództwo o kwotę 783.971,12 zł, i ostatecznie wniósł o: zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2.475.129,12 zł z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 51.093,34 zł od dnia 11 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 48.603,39 zł od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 11.453,15 zł od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 8.708,40 zł od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,

- 21.712,75 zł od dnia 24 listopada 2012r. do dnia zapłaty,
- 1.771,20 zł od dnia 24 listopada 2012r. do dnia zapłaty,
- 7.555,28 zł od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia 1 grudnia 2011 r.,
- 7.186,23 zł od dnia 2 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty.
- 2.378.283,23 zł od dnia 31 grudnia 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012r.,
- 2.371.148,38 zł od dnia 1 lutego 2012r. do dnia 9 października 2012r.,
- 2.324.600.61 zł od dnia 10 października 2012r. do dnia zapłaty,

Pozwany wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2013 roku, Sąd Okręgowy w Poznaniu w punkcie I wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.475.129,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 51.093 zł 34 gr od dnia 11 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 48.603 zł 39 gr od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 11.453 zł 15 gr od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 8.708 zł 40 gr od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 21.712 zł 75 gr od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 7.555 zł 28 gr od dnia 24 listopada 2011 r. do dnia 1 grudnia 2011 r.,
- 7.186 zł 28 gr od dnia 2 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.371.148 zł 38 gr od dnia 20 marca 2012 r. do dnia 9 października 2012 r.,
- 2.324.600 zł 61 gr od dnia 10 października 2012 r. do dnia zapłaty.

W punkcie II wyroku, Sąd I instancji oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w punkcie III zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 107 217 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 października 2009 r. strony zawarły umowę podwykonawczą nr (...). Powód został oznaczony w umowie jako podwykonawca, natomiast pozwany, wraz członkiem konsorcjum - (...) S.A., jako wykonawca kontraktu. Zgodnie z § 2 pkt I umowy, jej przedmiotem było wykonanie przez powoda, w ramach „Drugiego etapu robót budowlanych dotyczących budowy (...) - stadionu piłkarskiego w G. (...)”, robót drogowych i parkingów wraz z Promenadą oraz montaż odwodnienia liniowego w drogach i parkingach, a także montaż odwodnienia liniowego na Promenadzie. Przedstawicielami pozwanego w zakresie realizacji robót wyznaczeni zostali P. G. na stanowisku Kierownika Budowy oraz W. D. na stanowisku zastępcy Kierownika Budowy. Zgodnie zaś z § 15 pkt I umowy, przedstawicielami stron umowy wyznaczeni zostali - ze strony pozwanego dyrektor budowy M. S. (1) oraz kierownik budowy P. G., ze strony powoda - kierownik robót - S. R..

W myśl § 6 pkt 1.3., wynagrodzenie obmiarowo-ryczałtowe za wykonanie wyżej opisanych robót ustalone zostało łącznie na kwotę 38.970.000 zł netto. Podstawą do wystawienia faktur VAT, obejmujących wykonane prace za wynagrodzeniem wskazanym w § 6 pkt 1.3. umowy, miały być protokoły z odbioru częściowego lub odbioru

końcowego, podpisane przez Kierownika Budowy i dołączone do oryginału faktur. Powód miał wystawiać, zgodnie z umową, dwie oddzielne faktury VAT, z tym, że na pozwanego miało przypadać 50% kwoty należnej powodowi.

Już w toku prowadzonych prac, powód i pozwany zawarli trzy kolejne aneksy do umowy z dnia 9 października 2009r. Zmienili, między innymi postanowienia dotyczące wysokości wynagrodzenia oraz terminu zakończenia prowadzonych robót budowlanych. Ostatecznie, aneksem nr (...) z dnia 28 marca 2011 r. powód i pozwany ustalili, że łączna wartość wynagrodzenia za wykonane prace wyniesie 38.938.616,60 zł netto, natomiast terminem zakończenia robót ustalono na dzień 20 maja 2011 r.

Powód w miarę zaawansowania prac budowlanych obciążał pozwanego fakturami VAT, opiewającymi na 50% należnego wynagrodzenia. Do poszczególnych faktur powód dołączał stosowne protokoły odbioru. Powód wystawił między innymi faktury VAT nr (...), (...), (...), (...), (...), (...) i (...), objęte żądaniem pozwu. Protokoły odbioru robót załączone do faktur VAT nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), podpisali ze strony pozwanego: dyrektor projektu - M. S. (1) oraz zastępca kierownika budowy - W. D., natomiast ze strony powoda kierownik robót - M. J. oraz prezes zarządu powoda - G. W..

Protokół odbioru robót nr 17 (sierpień wrzesień październik), załączony do faktury VAT nr (...), podpisał ze strony pozwanego jedynie dyrektor projektu - M. S. (1), a ze strony powoda- kierownik robót - M. J. oraz prezes zarządu powoda - G. W.. Pismem z dnia 8 marca 2012 r. pozwany wraz z członkiem konsorcjum - (...) S.A., w związku z naliczeniem kary umownej z tytułu zwłoki w wykonaniu robót przez powoda, wezwał powoda do zapłaty kwoty 1.290.001,36 zł wskazując, że opóźnienie wyniosło 41 dni. W piśmie tym podał, że powód wykonał umowę dnia 30 czerwca 2011 r. W odpowiedzi na wskazane wezwanie, powód poinformował pozwanego, że do zwłoki w wykonaniu zobowiązania, wynikającego z umowy z dnia 9 października 2009 r. nie doszło z winy powoda i wskazał na przyczyny niemożności wykonania zobowiązania w terminie.

Pismem datowanym na dzień 13 sierpnia 2012r. powód wezwał pozwanego do zapłaty wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania przedmiotu umowy z dnia 9 października 2009 r., tytułem faktur VAT nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), oraz nr (...), którymi wcześniej obciążył pozwanego. W odpowiedzi na wezwanie, pismem z dnia 25 września 2012 r., pozwany złożył powodowi oświadczenie, że pod warunkiem istnienia i potrącalności wierzytelności powoda wobec pozwanego, potrąca z nimi wierzytelności pozwanego wobec powoda w łącznej kwocie 884.590,05 zł. Pozwany oświadczył, że potrąca następujące wierzytelności :

- 1) 645.000,68 zł, należną pozwanemu tytułem kary umownej, objętej notą księgową nr (...) z dnia 30 grudnia 2011 r.,
- 2) 2.901,31 zł ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 3 listopada 2011 r., wymagalną w dniu 3 grudnia 2011 r.,
- 3) 369 zł ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 3 października 2011 r., wymagalną w dniu 2 listopada 2011 r.,
- 4) 10.294,19 zł ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 7 września 2011 r., wymagalną w dniu 7 października 2011 r.,
- 5) 49.704,30 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 5 sierpnia 2011 r., wymagalną w dniu 5 września 2011 r.,
- 6) 13.619,43 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 2 sierpnia 2011 r., wymagalną w dniu 1 września 2012r.,
- 7) 7.340,03 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 27 lipca 2011 r. i fakturze VAT korygującej nr (...) z dnia 21 lutego 2012r., wymagalną w dniu 26 sierpnia 2011 r.,
- 8) 12.228,66 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 7 lipca 2011 r. i fakturze VAT korygującej nr (...) z dnia 21 lutego 2012 r., wymagalną w dniu 6 sierpnia 2011 r.,
- 9) 2.782,85 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...) l/ (...) z dnia 7 lipca 2011 r., wymagalną w dniu 6 sierpnia 2011 r.,

- 10) 13.191,75 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 7 lipca 2011 r. i fakturze VAT korygującej nr (...) z dnia 21 lutego 2012r., wymagalną w dniu 6 sierpnia 2011 r.,
- 11) 96.965,82 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 5 lipca 2011 r., wymagalną w dniu 5 sierpnia 2011 r.,
- 12) 13.591,50 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 7 lipca 2011 r., wymagalną w dniu 7 lipca 2011 r.,
- 13) 16.426,24 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...)// (...) z dnia 6 czerwca 2011 r., wymagalną w dniu 6 lipca 2011 r.,
- 14) 154,75 zł, ujętą w fakturze VAT nr (...) z dnia 9 stycznia 2012r., wymagalną w dniu 8 lutego 2012r.,
- 15) 19,54 zł, ujętą w fakturze nr (...) z dnia 5 stycznia 2011 r. i fakturze VAT korygującej nr (...) z dnia 16 marca 2012r., wymagalną w dniu 4 lutego 2011 r.

W piśmie, pozwany zaznaczył, że złożone oświadczenie jest warunkowe i nie stanowi w żadnym stopniu uznania jakichkolwiek roszczeń powoda. Powód nie uznał skuteczności prawnej złożonego oświadczenia

Ustalając powyższy stan faktyczny, Sąd I instancji oparł się na bezspornych twierdzeniach stron oświadczeniach pełnomocników stron złożonych na rozprawie w dniu 4 lutego 2013 roku oraz zgromadzonych w sprawie dokumentach, między innymi w postaci odpisu umowy stron z dnia 9 października 2009 roku, odpisów aneksów do umowy podwykonawczej z dnia 9 października 2009r. nr 01 z dnia 10 maja 2010 r., nr 02 z dnia 12 października 2010 r., nr 03 z dnia 28 marca 2011 r. (k. 30-33), a także dowodach w postaci pisma powoda z dnia 25 września 2012 r. wraz z dowodem nadania i (...) (k. 137-141), pisma powoda z 19 marca 2012 r. i dalszych (k. 89-93), kserokopii ostatecznego przedsądowego wezwania do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania (k. 77-78). kserokopii pisma powoda z dnia 19 marca 2012 r. (h. 89 - 90) kserokopii protokołu odbioru robót (k. 58-61). odpisu faktur VAT wraz z protokołami odbioru robót (k. 38, 46, 49, 50, 54, 55, 56, 58, 61). kserokopii protokołów odbioru robót (k. 38, 46, 49, 52-53, 55, 57).

Sąd Okręgowy, w odwołaniu do treści art. 244 § 1 k.p.c., za wiarygodne uznał dokumenty urzędowe - odpis z rejestru KRS pozwanego oraz powoda - które stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Wskazał, że dokumenty prywatne korzystały z domniemania określonego w art. 245 k.p.c. Zwrócił uwagę na to, że strony nie kwestionowały ich prawdziwości, ani tego, że zawarte w nich oświadczenia osób, które je podpisały od nich nie pochodzą, nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu.

Sąd I instancji oddalił wniosek pozwanego o zobowiązanie pozwanego do ustosunkowania się do pisma procesowego powoda z dnia 7 grudnia 2012r. w zakresie okoliczności dotyczących przyczyn opóźnień w wykonywaniu zobowiązań przez powoda na zasadzie art. 207 § 3 zd. II a contrario k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. Podał, że stanowisko pozwanego wyrażone na piśmie, które pozwany zamierzał wnieść nie przyczyniłoby się do rozstrzygnięcia sprawy. Sąd I instancji oddalił wnioski dowodowe powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków: M. J., M. S. (2), R. B. (O.), S. R., K. B. oraz z zeznań stron - ograniczony do przesłuchania za powoda prezesa zarządu G. W. oraz wiceprezesa zarządu A. B., na okoliczności związane z rzeczywistymi przyczynami opóźnień realizacji inwestycji, przyczyn przestoju maszyn i pracowników powoda na placu budowy oraz istotnych zdarzeń w toku realizacji inwestycji podwykonawczej, a dodatkowo na okoliczności wskazane w piśmie z dnia 7 grudnia 2012 r., które dotyczą zarzutu potrącenia. Sąd Okręgowy wskazał, że jak wynika z przeprowadzonego postępowania, okolicznością bezsporną jest samo wykonanie zaplanowanych w umowie z dnia 9 października 2009 r. prac przez powoda, a ponieważ przyjął, iż oświadczenie o potrąceniu nie spełnia warunków określonych w przepisach kodeksu cywilnego, dowodzenie przez powoda za pomocą ww. środków dowodowych tych okoliczności uznał za bezprzedmiotowe.

Sąd ów oddalił również wnioski dowodowe pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków: M. S. (1), W. D., J. G., R. T., P. C., A. N., albowiem, jak wskazał, pozwany nie kwestionował faktu wykonania przez powoda robót budowlanych. Ponadto treść korespondencji elektronicznej z dnia 26 października 2011 r., na którą to okoliczność miał zeznawać W. D. jest bezsporna, a oświadczenie pozwanego o potrąceniu - jak wskazano wyżej- w ocenie Sądu I instancji - nie spełniało warunków określonych w przepisach kodeksu cywilnego.

Sąd I instancji oddalił także wniosek pozwanego o zobowiązanie syndyka (...) S.A. do złożenia kopii protokołu odbioru końcowego przedmiotowej inwestycji z dnia 4 sierpnia 2011 r., albowiem okolicznością bezsporną było, wobec oświadczenia pełnomocników obu stron, złożonego na rozprawie dnia 4 lutego 2013r., że odbiór końcowy miał miejsce w tym dniu (k. 318), a powód dostarczył w poczet materiału dowodowego do niniejszego postępowania jako załączniki do pisma z dnia 7 grudnia 2012 r. kolorowe wydruki stanowiące fotokopie przedmiotowego protokołu (k. 175-177).

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy zważył między innymi, że poza sporem w procesie, pozostawała okoliczność, iż łączący strony stosunek obligacyjny stanowił umowę o roboty budowlane opisaną w art. 647 k.c.. Niekwestionowanym pomiędzy stronami okazało się także to, że przedmiotem umowy było wykonanie, w ramach podwykonawstwa prac budowlanych przy budowie stadionu piłkarskiego (...) w G.. Bezspornym było również, iż powód prace, o których mowa w umowie podwykonawczej, wykonał, a obiekt został ukończony, odebrany i oddany do użytku.

Sąd I instancji wskazał, iż pozwany domagając się oddalenia powództwa, swą obronę w procesie oparł na zarzucie potrącenia swoich wierzytelności w łącznej kwocie 884.590,05 zł. z wierzytelnościami powoda. Ponadto utrzymywał, że powód nie miał umownych podstaw do wystawienia faktury VAT nr (...), albowiem protokół odbioru robót nr 17, dołączony do wskazanej faktury, nie został podpisany zgodnie z postanowieniami umowy, przez kierownika budowy. W konsekwencji pozwany podnosił, że roszczenie z tej faktury jest niewymagalne kwestionując jednocześnie żądanie zasądzenia odsetek od tej należności. W przypadku uznania przez Sąd, że roszczenie z tej faktury jest zasadne, pozwany domagał się uznania, że do wysokości stawianej do potrącenia kwoty 884.590,05 zł uległo ono umorzeniu na skutek potrącenia.

Badając zasadność zarzutów pozwanego, Sąd I instancji wskazał że istotne elementy umowy o roboty budowlane ustawodawca zawarł w przepisie art. 647 k.c. Według znajdującej się tam definicji ustawowej, wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że umowa o podwykonawstwo zawierana jest przez generalnego wykonawcę z podwykonawcami, będącymi specjalistycznymi przedsiębiorstwami budowlanymi, którzy podejmują się wykonania obiektu, części obiektu lub robót związanych z obiektem. Podwykonawcy poddają się kierownictwu generalnego wykonawcy w zakresie organizacji i koordynacji robót, który jest zarazem gospodarzem terenu budowy.

Sąd I instancji wskazał, że w niniejszej sprawie, powód zobowiązał się do wykonania na rzecz pozwanego drogowych robót budowlanych i odwodnienia liniowego w drogach i parkingach przy budowie stadionu piłkarskiego Arena Bałtycka w G.. Strony określiły ostatecznie aneksem nr (...) z dnia 28 marca 2011 r. wynagrodzenie na kwotę 38.938.616 zł plus podatek VAT, a jako termin realizacji wskazały 20 maja 2011 r. W treści umowy określono, jakie prace obejmuje wskazane wynagrodzenie.

Sąd ów przypomniał, że nie było sporne w sprawie to, iż powód prace wykonał, podniósł jednocześnie, że pozwany nie kwestionował ani rozliczenia wynikającego z załączonych do pozwu faktur, ani też zgodności ich wystawienia w oparciu o załączone protokoły odbioru, poza ostatnią fakturą- VAT nr (...), co do której twierdził, że roszczenie z niej wynikające jest niewymagalne. W ocenie Sądu I instancji prawo podpisywania protokołów odbioru mieli w imieniu pozwanego Kierownik Budowy P. G. i Zastępca Kierownika Budowy W. D.. Protokół odbioru robót nr 17 nie został podpisany przez te osoby - a przez dyrektora projektu M. S. (1). Sąd Okręgowy wskazał, że przy zaprzeczeniu pozwanego, powód nie wykazał, że była to osoba uprawniona do dokonania tej czynności. W tym stanie rzeczy uznał, że powód wystawiając fakturę nr (...) nie dochował procedury umownej, wynikającej z zapisu § 6 ust. 7 umowy. W konsekwencji przyjął, że nie należą się powodowi odsetki od należności wynikającej z tej faktury od dnia 30 grudnia 2011 roku, wskazanego na fakturze jako terminu płatności. Faktura bowiem nie została wystawiona prawidłowo to jest w zgodzie z ustaleniami stron z §6 ust. 12 umowy. Jednakże skoro nie było sporne, że roboty wyszczególnione w protokole odbioru robót nr 17 zostały przez powoda wykonane, a także, że nastąpił końcowy odbiór całego obiektu z dniem 4 sierpnia 2011 r.,

zdaniem Sądu Okręgowego wynagrodzenie powoda z faktury VAT nr (...), za roboty wyszczególnione w protokole nr (...), mimo braku prawidłowości wystawienia faktury, stało się wymagalne z upływem dnia wskazanego w pierwszym wezwaniu do zapłaty tej należności, wystosowanym przez powoda do pozwanego. Sąd ów wskazał, że powód wezwał pozwanego po raz pierwszy do zapłaty tej kwoty pismem z dnia 7 marca 2012 r., wyznaczając siedmiodniowy termin na dokonanie zapłaty od otrzymania wezwania. Zwrócił uwagę na to, że brak jest dowodu doręczenia tego pisma pozwanemu, ponieważ jednak pozwany nie kwestionował okoliczności jego otrzymania, Sąd Okręgowy uznał, przy przyjęciu 5 dniowego terminu na obrót korespondencji, że pozwany winien zapłacić przedmiotową należność do dnia 19 marca 2012 r. W konsekwencji roszczenie powoda o zapłatę wynagrodzenia z faktury VAT nr (...) ocenił jako wymagalne w tym dniu, przyjmując, że od dnia 20 marca 2012r. pozwany pozostaje w opóźnieniu w jego zapłacie, a powodowi należą się ustawowe odsetki za opóźnienie z mocy – jak wskazał Sąd Okręgowy - art. 480 § 1 i 2 k.c.

Sąd Okręgowy uznał podniesiony przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzut potrącenia za bezzasadny. Wskazał, w odwołaniu do treści art. 498 § 1 k.c. i art. 499 k.c., że zarzut potrącenia jest formą dochodzenia roszczenia zrównaną w skutkach z powództwem. Podlega zatem wymaganiom stawianym wobec pozwu co do określenia żądania, przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie oraz wskazania dowodów. Podkreślił, iż zgłaszający zarzut potrącenia w procesie ma obowiązek określić swoją wierzytelność, wykazać jej istnienie i w kategorięczny sposób wyrazić wolę potrącenia w celu wzajemnego umorzenia skonkretyzowanych wierzytelności. Odwołał się w tym zakresie do stanowiska Sądu Najwyższego zaprezentowanego w wyroku z dnia 18 kwietnia 2000 r. w sprawie III CKN 720/98 LEX nr 51368. oraz uchwale z dnia 14 października 1993r. w sprawie III CZP 141/93. Wskazał, iż oświadczenie o potrąceniu, aby wywołało skutek prawny, musi dotyczyć wierzytelności istniejącej, skonkretyzowanej co do kwoty i wymagalnej.

Mając to na uwadze, Sąd I instancji, podał, że w niniejszej sprawie pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty podniósł wprawdzie, że pismem z dnia 25 września 2012 r., doręczonym powodowi w dniu 9 października 2012r., złożył oświadczenie o potrąceniu przysługujących mu wierzytelności z wierzytelnościami objętymi pozwem. Jednakże przedmiotowe oświadczenie pozwanego o potrąceniu złożone zostało pod warunkiem i jako takie jest bezskuteczne. Sąd ów odwołał się w tym zakresie do utrwalonego poglądu doktryny (K. Gandor, w: System, t. III, cz. 1, s. 869; T. Wiśniewski, w: Komentarz do KC, Ks. III, t. I, 2005, s. 618; K. Zagrobelny, w: Gniewek, Komentarz KC, 2006, s. 859) wskazując na konstytutywny charakter oświadczenia o potrąceniu, które - przy istnieniu stanu potrącalności - rozstrzyga o umorzeniu zobowiązań. Wskazał, że wspomniany charakter oświadczenia o potrąceniu dyktuje powszechnie zapatrywanie, że oświadczenie to musi być definitywne. Zwrócił uwagę na to, że nie dopuszcza się oświadczeń o potrąceniu składanych pod warunkiem albo z zastrzeżeniem terminu.

Dodatkowo, w odwołaniu do treści art. 60 k.c., zwrócił uwagę na to, że powodowi względem pozwanego i pozwanemu względem powoda przysługiwało kilka wierzytelności z różnych tytułów. W tych okolicznościach oświadczenie o potrąceniu winno dokładnie wskazywać i określać wszystkie te wierzytelności. Gdy potrącający ma bowiem kilka wierzytelności potrącalnych z jedną lub kilkoma wierzytelnościami drugiej strony, musi w swym oświadczeniu wskazać wierzytelności, których potrącenie ma dotyczyć. W przeciwnym razie jego oświadczenie będzie bezskuteczne z powodu niedostatecznego wyrażenia zamiaru wywołania skutków prawnych. W ocenie Sądu Okręgowego oświadczenie pozwanego datowane na dzień 25 września 2012 roku nie spełniało opisanego warunku. Powyższe pozwalało na wniosek o jego bezskuteczności. Bezskuteczność ta, w ocenie Sądu Okręgowego przekładała się także na niespójność stanowiska procesowego pozwanego, który z jednej strony twierdził, że doszło do częściowego umorzenia wierzytelności z faktury nr (...), z drugiej zaś strony utrzymywał, że roszczenie z tej faktury jest niezasadne jako, że faktura ta została wystawiona bez prawidłowo sporządzonego protokołu odbioru.

W konsekwencji, Sąd I instancji roszczenie powoda, mając na uwadze poczynione ustalenia, dokonane wywody prawne i przytoczone przepisy, co do żądania zasądzenia należności głównej, uznał za zasadne. Za zasadne uznał także żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od kwot i dat wskazanych w wyroku, uznając opóźnienie pozwanego w spełnieniu świadczeń pieniężnych w tym okresie. Odmówił zasadności roszczeniu powoda w zakresie żądania zasądzenia ustawowych odsetek od kwoty 2.378.283 zł 23 gr od dnia 31 grudnia 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012 r. i dalej od kwoty umniejszonej - 2.371.148 zł 38 gr od dnia 1 lutego 2012 r. do dnia 19 marca 2012 r., stwierdzając brak

opóźnienia pozwanego w spełnieniu świadczenia pieniężnego w tym czasie. O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 i 108 § 1 k.p.c, wskazując, iż na zasadzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę składa się opłata sądowa od pozwu w wysokości 100.000 zł, opłata kancelaryjna od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda (omyłkowo w uzasadnieniu wskazano pozwanego) 7.200 zł, którego wysokość w stawce minimalnej została ustalona przez ów Sąd, na podstawie § 6 pkt 7 w związku z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) (Dz. U. Nr 163, póź. 1349 ze zm.).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 lutego 2013 roku wniósł pozwany.

Pozwany zaskarżył wyrok w punktach I i III . Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie norm prawa materialnego wynikających z przepisów art. 455 i art. 488 § 1 k.c. poprzez przyjęcie skutku wypowiedzenia wierzytelności w konsekwencji wezwania powoda, pomimo uregulowania wymagalności wierzytelności powoda umową stron,
2. przekroczenie granic swobody oceny dowodów poprzez przyjęcie, w konsekwencji nieuprawnionego ustalenia jako notoryjnego faktu 5 dniowego terminu doręczenia przez pocztę wezwania powoda, iż roszczenie objęte fakturą VAT nr (...) stało się wymagalne z dniem 20 marca 2012 r.,
3. naruszenie normy prawa materialnego wynikającej z przepisów art. 480 § 1 i 480 § 2 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, iż stanowi ona podstawę do naliczenia pozwanemu odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego,
4. niezgodność istotnych ustaleń faktycznych Sądu z materiałem dowodowym zebrany w sprawie poprzez przyjęcie wymagalności roszczenia objętego fakturą VAT nr (...) w dniu 11 listopada 2011 r.,
5. niezgodność istotnych ustaleń faktycznych Sądu z materiałem dowodowym zebrany w sprawie, poprzez przyjęcie, iż:
 - roszczenie objęte (...) stało się wymagalne z dniem 24 listopada 2011 r.,
 - roszczenie objęte (...) stało się wymagalne z dniem 24 listopada 2011 r.,
 - roszczenie objęte (...) stało się wymagalne z dniem 24 listopada 2011 r.,
 - roszczenie objęte (...) stało się wymagalne z dniem 24 listopada 2011 r.,
 - roszczenie objęte (...) stało się wymagalne z dniem 24 listopada 2011 r.,
 - roszczenie objęte (...) stało się wymagalne z dniem 20 marca 2012 r.

W apelacji pozwany powołał się także na nową okoliczność, a mianowicie złożenia powodowi - oświadczenia datowanego na dzień 22 marca 2013 r. o potrąceniu przysługujących pozwanemu względem powoda wierzytelności, na skutek którego wierzytelności powoda względem pozwanego uległy umorzeniu do wysokości sumy wierzytelności pozwanego, to jest do kwoty 884 590,05 złotych. Pozwany podniósł, że oświadczenie to doręczył powodowi w dniu 27 marca 2013 roku

W konsekwencji, pozwany wniósł o zmianę skarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w jego części uwzględnionej w pkt. I wyroku, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z uwagi na znaczny zakres wnioskowanego, niezbędnego postępowania dowodowego. Wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w obydwu instancjach, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pozwany wskazał, że w odniesieniu do wymagalności roszczenia objętego fakturą VAT (...) (...), Sąd I instancji prawidłowo ustalił brak spełnienia umownego wymogu dla wystawienia przez powoda faktury, jednak błędnie uznał, iż roszczenie to nie tylko powstało, ale i jest wymagalne. Sąd I instancji nie wskazał podstaw dokonania takiej oceny, powołał się jedynie na bezsporność faktu wykonania robót objętych tymże protokołem. Stanowisko to stoi w jawnej sprzeczności z treścią § 6 ust. 13 umowy i pozwala na wniosek o naruszeniu art. 455 k.c. i art. 488 § 1 k.c. Sąd Okręgowy przeoczył bowiem, iż norma art. 455 k.c. znajduje zastosowanie do zobowiązań z umów wzajemnych jedynie w zakresie nieuregulowanym w Dziale III Tytułu VII Księgi trzeciej kodeksu cywilnego, dlatego jej stosowanie wyłącza norma art. 488 k.c. Niemniej oba te przepisy, znajdują zastosowanie jedynie wówczas, gdy termin dla spełnienia świadczenia jest nieoznaczony umową. Strony sporu tymczasem termin ów oznaczyły precyzyjnie przyjmując 30 dni od dnia wpływu do pozwanego prawidłowo wystawionej faktury. Wymogi prawidłowości wystawienia faktur zawarły zaś strony między innymi w przywołanym § 6 ust. 7 umowy. Nawet gdyby przyjąć za Sądem I instancji, iż wbrew samemu brzmieniu art. 455 k.c., czy też art. 488 § 1 k.c., wezwanie do zapłaty skierowane przez powoda do pozwanego, stawia wierzytelność w stan wymagalności, pozwany podniósł, że ustalając datę wymagalności na dzień 20 marca 2012 r., Sąd I instancji, korzystając z dyspozycji normy art. 213 § 1 k.p.c. przyjmując „5 dni na konieczny obrót pocztowy”, przekroczył granice swobody oceny dowodów. Faktem powszechnie znanym jest raczej to, że praktyka „obrotu pocztowego”, w szczególności w wykonaniu Poczty Polskiej, nie pozwala na wiarygodne przyjęcie żadnego terminu jako zwykłego, powszechnego terminu doręczania przesyłek. Z całą zaś pewnością nie sposób jako faktu notoryjnego przyjąć terminu doręczenia rodzącego skutki, jak chce Sąd I instancji, wypowiedzenia wierzytelności.

Apelujący wskazał także, że w oczywiste błędny sposób Sąd Okręgowy przyjął za podstawę uprawnienia do żądania odsetek za opóźnienie w zapłacie art. 480 k.c. W zaskarżonym wyroku, Sąd I instancji ustalił wymagalność roszczenia objętego fakturą VAT (...) (...) na wskazany przez powoda dzień 11 listopada 2011 r., zasądzając od pozwanego odsetki w ustawowej wysokości za okres liczony od wskazanego dnia do dnia zapłaty. Twierdzenie takie jest nieuprawnione. Termin spełnienia świadczenia przez pozwanego został precyzyjnie określony § 6 ust. 12 umowy łączącej strony i wynosił 30 dni od dnia wpływu zasadnie i prawidłowo wystawionej faktury do pozwanego. Do przedmiotowej faktury nie dołączono dowodu jej doręczenia. W dalszej części Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda sporne kwoty wraz ustawowymi odsetkami od dnia 24 listopada 2011 r. Termin wymagalności każdego z tych zasądzonych roszczeń, został ustalony nieprawidłowo, albowiem z materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy wynika, że termin ich wymagalności przypadał na dzień 5 grudnia 2011 roku ponieważ każda z faktur doręczona została pozwanemu w dniu 4 listopada 2011 roku. Daty wskazane jako daty doręczenia wynikają z zamieszczonych na kopiach faktur odcisków pieczętek z datą i podpisem pracowników pozwanego. Są to zatem daty, w których niewątpliwie faktury te pozwany miał w posiadaniu.

Uzasadniając apelację, pozwany wskazał także, w jaki sposób i w jakim zakresie dokonał potrącenia wzajemnych wierzytelności stron oświadczeniem datowanym na dzień 22 marca 2013 roku.

Na wypadek kwestionowania przez powoda zasadności obciążania w oświadczeniu o potrąceniu stosownymi fakturami i notami, pozwany wniósł o przesłuchanie wymienionych w apelacji świadków na podane okoliczności oraz przeprowadzenie dowodów z wymienionych w apelacji dokumentów prywatnych. Wniósł o zobowiązanie syndyka masy upadłości (...) SA w upadłości W. S. do przedłożenia protokołu odbioru końcowego z dnia 4 sierpnia 2011 r. i przeprowadzenie z tegoż dokumentu dowodu na okoliczność daty wykonania robót przez powoda i ilości dni opóźnienia w stosunku do terminu umownego zakończenia robót, podnoszonej przez pozwanego jako 56.

Pozwany wyjaśnił z ostrożności, że podnoszony od początku konsekwentnie zarzut niewymagalności wierzytelności powoda stwierdzonej fakturą nr (...) z dnia 30 listopada 2011 r., oraz jednoczesne potrącenie z tejże niewymagalnej wierzytelności powoda wierzytelności pozwanego, nie jest w żaden sposób niekonsekwencją stanowiska pozwanego, jak chciał to widzieć Sąd I instancji. Utrwalona linia orzecnicza Sądu Najwyższego jednoznacznie wskazuje bowiem od lat, że niewymagalność wierzytelności wzajemnej nie stanowi przeszkody skutecznego potrącenia z nią wymagalnej wierzytelności potrącającego.

Przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu, na rozprawie w dniu 13 czerwca 2013 roku pozwany zarzucił Sądowi I instancji naruszenie art. 498 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie przez Sąd I instancji tego, że oświadczenie pozwanego o potrąceniu datowane na dzień 25 września 2012 roku, złożone powodowi w dniu 9 października 2012 roku, zostało złożone pod warunkiem. Wskazał, że nie miało ono warunkowego charakteru, mimo użycia w nim wskazanego terminu.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się zasadna jedynie w części.

Pozwany wniósł apelację od orzeczenia Sądu Okręgowego, między innymi w punkcie I w całości, a więc co do zasądanego przez Sąd I instancji roszczenia w kwocie 2 475 129,12 zł. Wskazał przy tym ostatecznie, że wyrok Sądu I instancji winien ulec zmianie, ewentualnie uchyleniu, albowiem Sąd ów błędnie przyjął, że nie doszło do umorzenia wzajemnych wierzytelności stron w zakresie kwoty 884 590,05 złotych stawianej do potrącenia w oświadczeniu złożonym powodowi w dniu 9 października 2012 roku, a nadto, że roszczenie wynikające z faktury nr (...) jest wymagalne. W kontekście wskazanej wymagalności pozwany powołał się na naruszenie norm prawa materialnego wynikających z przepisów art. 455 k.c. i art. 488 § 1 k.c. poprzez, jak wyjaśnił na rozprawie precyzując opisany zarzut, zastosowanie dyrektywy art. 455 k.c., pomimo uregulowania kwestii wymagalności wierzytelności w umowie stron i pominięcie w tym zakresie, jak należy się domyślać, dyrektywy art. 488 § 1 k.c. W odniesieniu do wspomnianego, apelujący w konsekwencji zarzucił Sądowi I instancji przekroczenie granic swobody oceny dowodów poprzez przyjęcie nieuprawnionego ustalenia jako notoryjnego faktu 5 –cio dniowego terminu doręczenia przez pocztę wezwania powoda, a w rezultacie ustalenie, iż roszczenie objęte fakturą VAT nr (...) stało się wymagalne z dniem 20 marca 2012 r.,

Wspomniane zarzuty pozwanego Sąd Apelacyjny uznał w części za zasadne, jednakże nie miało to wpływu na prawidłowość dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny faktu wymagalności roszczenia wynikającego z faktury nr (...). Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, co do tego, że wierzytelność, na którą opiewa sporna faktura stała się wymagalna przed sporem. Nie zgodził się jedynie z Sądem I instancji, co do ustalenia daty tej wymagalności. Nie wpłynęło to jednak na zasadność kwestionowanego także w apelacji, żądania zasądzenia odsetek za opóźnienie w jej płatności, ponieważ w ocenie Sądu Apelacyjnego, wierzytelność wynikająca z faktury VAT nr (...) stała się wymagalna wcześniej niż przyjął Sąd Okręgowy. W braku apelacji strony przeciwnej, w myśl art. 384 k.p.c. zaskarżone w tym zakresie przez pozwanego orzeczenie nie mogło ulec zmianie.

Nie było wątpliwości, co do tego, że łącząca strony umowa stanowiła umowę o roboty budowlane opisaną, jak trafnie przyjął Sąd Okręgowy, w art. 647 k.c. Do obowiązków zlecającego wykonanie robót generalnego wykonawcy należała zapłata wynagrodzenia podwykonawcy. Umowa o roboty budowlane ma charakter umowy dwustronnie zobowiązującej, a jak wynika z art. 488 k.c. świadczenia będące przedmiotem zobowiązań z umów wzajemnych winne być spełnione jednocześnie, chyba, że między innymi z umowy wynika, że jedna ze stron jest zobowiązana do wcześniejszego świadczenia. Ustawodawca nie ukształtował więc zasady jednoczesności świadczeń jako bezwzględnej. Odstępstwa od tej zasady wynikać mogą z woli stron. W tym zakresie wolę stron, co do terminu spełnienia świadczenia pieniężnego przez pozwanego, strony w istocie wyraziły w treści § 6 pkt 12 umowy. Termin płatności faktur, którymi powód obciążał pozwanego z tytułu wykonanych prac, został ustalony na 30 dni od daty wpływu zasadnie i prawidłowo wystawionej faktury. W tym kontekście rację należało przyznać apelującemu, że ustalając termin zapłaty dla świadczenia z faktury VAT nr (...), Sąd I instancji błędnie oparł się na dyrektywie art. 455 k.c., która znajduje zastosowanie w przypadku gdy termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania.

Odwołując się jednak do umownych ustaleń stron, przy ustaleniu momentu wymagalności roszczenia, pozwany zdaje się błędnie przywiązywać wagę do zachowania wymogów ustalonej procedury odbiorowej, jak i mylić termin

wymagalności z terminem zapłaty, a więc terminem spełnienia zobowiązania. Należało zauważyć, że w ustalonym przez Sąd I instancji stanie faktycznym, które to ustalenia, z pewnymi zastrzeżeniami, Sąd II instancji uznaje za własne, nie było podstaw do przyjęcia, że w dniu 30 listopada 2011 roku, to jest dniu wystawienia faktury VAT nr (...) roszczenie powoda, na które faktura opiewa, nie było wymagalne. Pozwany nigdy nie zaprzeczył okoliczności wykonania prac ujętych w protokole odbioru nr (...) dołączonym do wspomnianej faktury, nie zaprzeczył okoliczności jego spisania przez osoby protokół podpisujące, w tym ze strony pozwanego - dyrektora projektu M. S. (1). Wreszcie, nie przeczył także okoliczności dokonania w dniu 4 sierpnia 2011 roku spisania protokołu końcowego odbioru wszystkich prac. Nie mogło więc być wątpliwości, co do tego, że prace, za które powód dochodził zapłaty obciążając pozwanego rachunkiem w listopadzie 2011 roku były wykonane i zostały zgłoszone do odbioru. Pozwany nie kwestionował także wystawionej faktury pod względem rachunkowym. Faktura wystawiona przez powoda stanowiła prawidłowo wystawiony rachunek, nie zawierała żadnym błędów we wskazanych w niej danych. Wystawiona została więc zasadnie i prawidłowo. Sąd I instancji błędnie ustalił, dzieląc stanowisko pozwanego, nieprawidłowość wystawienia spornej faktury. Tak jak pozwany, niezasadnie przyjął, że brak podpisu kierownika budowy skutkuje uznaniem o błędnym wystawieniu rachunku, a co za tym idzie o niewymagalności wierzytelności powoda w tym zakresie, w dniu jego wystawienia. Wprawdzie w istocie, w § 6 pkt 7 umowy, strony ustaliły, że każdy protokół musi zostać podpisany przez kierownika budowy, jednakże z całą pewnością nie przewidziały dla braku takiego podpisu, skutku w postaci braku wymagalności roszczeń powoda ujętych w fakturach wystawionych w oparciu o taki protokół. Taka kompetencja stron byłaby zresztą wątpliwa. Wymagalność roszczeń zależy, bowiem od spełnienia prawno-materialnych przesłanek wzajemnego stosunku zobowiązaniowego łączącego strony, a nie od spełnienia przesłanek niezbędnych dla samej realizacji świadczeń. Jeżeli więc zobowiązany wykonał swoje świadczenia z umowy, a nie otrzymał świadczeń wzajemnych w terminach określonych w art. 488 k.c., a więc w analizowanym przypadku, w terminie wskazanym w umowie stron z dnia 9 października 2009 roku, to nabył jednocześnie uprawnienia do podjęcia kroków w celu przymusowego dochodzenia świadczeń, a powództwa o takie świadczenia nie można uważać za przedwczesne. W konsekwencji, Sąd Apelacyjny przyjął, że skoro sporna faktura została wystawiona prawidłowo, nie była przedwczesna i bezpodstawsza, nie było powodów do uznania, że w odwołaniu do treści § 6 pkt 13 umowy, nie rodziła po stronie pozwanego obowiązku zapłaty. Nie miało przy tym znaczenia dla ustalenia tych faktów to, że nie została podpisana przez kierownika budowy, skoro odbiór prac wykonanych przez powoda, za które żądał zapłaty, miał miejsce i to przy uczestnictwie przedstawiciela pozwanego - dyrektora projektu M. S. (1). Spełniły się bowiem prawno-materialne przesłanki stosunku zobowiązaniowego łączącego strony.

Strony, jak słusznie już w sprzeciwie podniósł pozwany, w § 6 pkt 12 umowy termin płatności na 30 dni od dnia wypłynięcia faktury do pozwanego. Z treści faktury VAT nr (...), wynika, że wpłynęła do strony pozwanej w dniu 7 grudnia 2011 roku, co potwierdzone zostało datownikiem i podpisem zastępcy głównego księgowego K. M.. Termin płatności za fakturę przypadał więc na dzień 6 stycznia 2012 roku, ponieważ ten jest dniem ustawowo wolnym od pracy, termin ten wypadł w dniu 7 stycznia 2011 roku, od dnia 8 stycznia 2012 roku pozwany był względem powoda, w myśl art. 481 § 1 i 2 k.c. w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia pieniężnego.

Sąd I instancji uzasadniając swe orzeczenie o odsetkach zasądzonych od kwoty wynikającej z VAT nr (...) wskazał jako podstawę prawną art. 480 § 1 i 2 k.c. Apelujący zarzucił naruszenie dyrektyw wskazanego przepisu, i zarzut ten należało uznać za trafny, albowiem dyspozycja powołanego artykułu nie stanowi podstawy dla orzekania o roszczeniu odsetkowym, w wypadku opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego. Jednakże w odwołaniu do przedstawionej wyżej oceny, przyjąć należało, że trafność podniesionego zarzutu, nie stanowiła podstawy do uznania o braku opóźnienia pozwanego już od dnia 8 stycznia 2012 roku w spełnieniu względem powoda świadczenia pieniężnego, a więc uzasadniającego zasądzenie stosownych odsetek, jak przyjął Sąd I instancji od 20 marca 2012 roku. W tym kontekście za zbędne uznał Sąd II instancji dokonanie analizy zasadności podniesionego w apelacji zarzutu przekroczenia przez Sąd Okręgowy granic swobody oceny dowodów poprzez przyjęcie, nieuprawnionego ustalenia jako notoryjnego faktu 5 dniowego terminu doręczenia przez pocztę wezwania powoda do zapłaty kwoty wynikającej z faktury VAT nr (...), i w konsekwencji uznania, że roszczenie objęte tą fakturą stało się wymagalne z dniem 20 marca 2012 roku.

Zasadnym okazał się podniesiony w apelacji zarzut niezgodności istotnych ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego z materiałem dowodowym zebrany w sprawie, poprzez przyjęcie, iż roszczenia objęte fakturami (...), (...), (...), (...)(...) stały się wymagalne z dniem 24 listopada 2011 roku. Bez wątplenia okoliczności tej pozwany zaprzeczył w sprzeciwie od nakazu zapłaty. Wskazał trafnie, na treść § 6 pkt 12 umowy stron, gdzie strony ustaliły termin płatności za faktury, którymi powód miał obciążać pozwanego. Jak już wskazano wyżej, termin płatności ustalono w umowie na 30 dni od dnia wpłynięcia faktury do pozwanego. Pozwany oświadczył, że jak wynika z treści datowników na wskazanych fakturach, wymienione wyżej rachunki wpłynęły do pozwanego w dniu 4 listopada 2011 roku. Żądanie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie przed datą płatności uznał za niezasadne. Sąd I instancji zasądził odsetki od wskazanych faktur zgodnie z żądaniem powoda. W uzasadnieniu orzeczenia nie wskazał, na podstawie faktyczną i prawną tego rozstrzygnięcia, nie odniósł się do twierdzeń pozwanego podniesionych w tym przedmiocie w sprzeciwie. Sąd Apelacyjny uzupełnił ustalenia Sądu I instancji, w tym zakresie o fakty przytoczone wyżej, w konsekwencji czego uwzględniając omawiany zarzut apelacji, ustalił, że termin płatności wszystkich roszczeń wynikających ze wskazanych faktur wypadł w istocie nie w dniu 23 listopada 2011 roku, jak przyjął Sąd Okręgowy, a w dniu 4 grudnia 2011 roku. W rezultacie uznał, że pozwany, w myśl art. 481 § 1 i 2 k.c. popadał w opóźnienie ze spełnieniem świadczeń pieniężnych wynikających z powołanych rachunków od dnia 5 grudnia 2011 roku.

Wobec powyższego, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd II instancji w punkcie 1 zmienił wyrok Sądu Okręgowego w punkcie I o tyle, że oddalił powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych od kwot - 48 603,39 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku, 11 453,15 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku, 8 708,40 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku, 21 712,75 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku, 7 186,28 zł od dnia 2 grudnia 2011 roku do dnia 4 grudnia 2011 roku, 7 555,20 zł od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 1 grudnia 2011 roku.

Za niezasadny uznał, Sąd Apelacyjny zarzut apelacji dotyczący niezgodności istotnych ustaleń faktycznych Sądu z materiałem dowodowym zebrany w sprawie poprzez przyjęcie wymagalności roszczenia objętego fakturą VAT nr (...) w dniu 11 listopada 2011 r. Zgromadzone w sprawie dowody pozwoliły bowiem na wniosek o wymagalności wskazanego roszczenia oraz o opóźnieniu pozwanego w jego spełnieniu od dnia 11 listopada 2011 roku, a więc prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w tej części. Nie mogło być wątpliwości, co do tego, że jak już wskazano wyżej, strony ustaliły termin zapłaty za poszczególne faktury na 30 dni od daty ich wpływu do pozwanego. Pozwany ani w sprzeciwie, ani w apelacji nie zaprzeczył okoliczności doręczenia mu faktury VAT nr (...). Jednocześnie nie zaprzeczył konstruktywnie okoliczności doręczenia jej w dniu jej wystawienia. Wskazał jedynie, że powód nie wykazał, aby doręczenie nastąpiło w tym dniu, jednocześnie nie podał w jakiej dacie faktura wpłynęła do pozwanego. W tym zakresie odwołał się do braku na fakturze stosownego datownika. Analizując omawiany zarzut, Sąd Apelacyjny, w odwołaniu do treści art. 229 k.p.c. zwrócił uwagę na to, że dowodzenia wymagają fakty zaprzeczone przez przeciwnika procesowego. Ponieważ pozwany okoliczności doręczenia wskazanej faktury w dniu jej wystawienia nie zaprzeczył, okoliczność ta nie wymagała dowodzenia. Nadto, należało zauważyć, że każda z pozostałych faktur dołączonych przez powoda do akt sprawy została opatrzona obok podpisu osoby upoważnionej do odbioru faktury ze strony pozwanej, stosowną pieczęcią datownika, która w ocenie pozwanego, stanowiła dowód na doręczenie faktury pozwanemu w dacie datownika. Jedynie wspomniana faktura VAT nr (...) nie została opatrzona stosownym datownikiem. Została natomiast z całą pewnością odebrana przez osobę do tego upoważnioną, co wynika z treści faktury. Wobec braku twierdzeń pozwanego o innej dacie doręczenia omawianego rachunku niż data jego wystawienia oraz w odniesieniu do przyjętego przez pozwanego sposobu dokumentowania daty doręczenia w dniach, które nie odpowiadały dnu wystawienia rachunku stosownym datownikiem, wnioskować należało, że skoro pozwany nie widział potrzeby opatrywania faktury VAT nr (...) pieczęcią datownika, to dlatego, że jej doręczenie nastąpiło w dacie jej wystawienia. W konsekwencji niezaprzeczenia przez pozwanego okoliczności wykonania przez powoda prac, za które żądał zapłaty obciążając pozwanego wskazanym rachunkiem, a także dokonania ich odbioru protokołem stanowiącym kartę 38 akt sprawy, roszczenie powoda z tytułu faktury VAT nr (...) uznać należało za wymagalne i to w dniu 10 listopada 2011 roku. W rezultacie za trafny, uznać należało także, wniosek Sądu I instancji o opóźnieniu w zapłacie przez powoda należności wynikającej z tej faktury w okresie od 11 listopada 2011 roku.

Trafny natomiast, okazał się zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, a mianowicie art. 498 k.c. W sprzeciwie od nakazu zapłaty, swą obronę w procesie pozwany oparł między innymi na zarzucie potrącenia z kwotą dochodzoną pozwem, wierzytelności w łącznej kwocie 884 590,05 zł. Oświadczenie o potrąceniu w aspekcie materialno-prawnym złożył powodowi w dniu 9 października 2012 roku. W oświadczeniu zawarł informacje jakie kwoty i z jakiego tytułu potrąca z wierzytelnościami powoda, a w sprzeciwie od nakazu zapłaty sprecyzował, że w pierwszej kolejności dokonuje potrącenia z wierzytelnościami powoda dochodzonymi z tytułu zapłaty kwoty 150 897,51 zł, której zasądzenia powód domagał się z pierwszych siedmiu faktur dochodzonych pozwem. Jednocześnie, pozwany w pierwszej kolejności złożył oświadczenie o potrąceniu należności wynikających z noty obciążeniowej nr (...) z dnia 30 grudnia 2011 roku z tytułu naliczenia kar umownych za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy w kwocie 645 000,68 zł. Reszta wierzytelności stawianych do potrącenia wynikała z faktur, którymi pozwany obciążył powoda, między innymi z:

- faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 2 901,31 zł,
- faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 369 zł,
- faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 10 294,19 zł,
- faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 13 619,43 zł,
- faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 2 782,85 zł,
- faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 16 426,24 zł,
- faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 154,75 zł,

w łącznej kwocie 46 547,77 zł.

Pozwany jednocześnie wskazał, że resztę wierzytelności potrąca z wierzytelnością z faktury nr (...) z dnia 30 listopada 2011 roku. Równocześnie, roszczenie wynikające z tej faktury konsekwentnie uznawał za niewymagalne. Wskazał, że wobec powyższego potrącenia dokonuje pod warunkiem uznania istnienia i wymagalności tego roszczenia. Sąd I instancji wskazane oświadczenie pozwanego uznał za bezskuteczne prawnie, albowiem przyjął, że zostało złożone pod warunkiem, a nadto wskazał, że pozwany nie sprecyzował jakie wierzytelności pozwanego potrąca z wierzytelnościami powoda. Oceny tej nie podzielił Sąd Apelacyjny.

Nie było podstaw do przyjęcia, że oświadczenie o potrąceniu złożone powodowi w dniu 9 października 2012 roku zostało złożone pod warunkiem. Sąd II instancji uznał, że oświadczenie pozwanego datowane na 25 września 2012 roku, nie zostało złożone pod warunkiem o jakim wspominają przywołani przez Sąd I instancji komentatorzy i to mimo użycia w jego treści oświadczenia o jego warunkowości. Treść oświadczenia, a mianowicie okoliczności jakie podnosi strona pozwana dla uznania jego skuteczności, pozwalały na wniosek, że pozwany nadał mu ewentualny, a nie warunkowy charakter. Rację należało przyznać Sądowi I instancji w kwestii tego, że oświadczenia woli o potrąceniu nie można złożyć pod warunkiem z uwagi na jego konstytutywny (kształtujący) charakter. Należało jednak mieć na względzie to, że wspomniany zakaz odnosi się do warunku opisanego w art. 89 k.c., a więc warunku zawieszającego lub rozwiązującego. Przepis ten ustala miarodajne, na gruncie kodeksu cywilnego, znaczenie terminu „warunek”. Pojęcie to zgodnie z art. 89 k.c. rozumiane jest jako zastrzeżenie zawarte w treści czynności prawnej, mocą którego powstanie lub ustanie skutków tej czynności uzależnione zostaje od określonego zdarzenia przyszłego i niepewnego. Do zdarzeń takich z całą pewnością nie należy twierdzenie potrącającego o nieistnieniu, względnie niewymagalności wierzytelności, z którą potrącenia dokonuje. Jeżeli pozwany w toku postępowania powołuje się na potrącenie swej wzajemnej wierzytelności dokonane na wypadek gdyby objęta żądaniem pozwu wierzytelność, którą kwestionuje została uznana za uzasadnioną, to dokonuje ewentualnego jej potrącenia, co jest dopuszczalne i nie stanowi zakazanego potrącenia pod warunkiem. Taki charakter, w ocenie Sądu Apelacyjnego należało przypisać oświadczeniu pozwanego z dnia 9 października 2012 roku, na które składając procesowy zarzut potrącenia powołała

się strona pozwana i to mimo użycia przez pozwanego terminu „pod warunkiem”. Z treści oświadczenia pozwanego, wyrażonego w nim stanowiska w odniesieniu do wierzytelności powoda, jasno wynika, że intencja pozwanego dotyczyła ewentualnego, a nie warunkowego potrącenia wzajemnych wierzytelności.

Nie było również podstaw do uznania, że pozwany nie wskazał, które z wierzytelności stawianych do potrącenia potrąca z wierzytelnościami powoda. Pozwany jasno określił to w oświadczeniu o potrąceniu odwołując się do skierowanego do niego przez powoda wezwania do zapłaty z dnia 13 sierpnia 2012 roku precyzując tę kwestię w sprzeciwie od nakazu zapłaty i wyznaczając tam kolejność potrąceń wzajemnych wierzytelności..

W konsekwencji uznać należało, że oświadczenie pozwanego złożone w dniu 9 października 2012 roku powodowi, pozostawało skuteczne prawnie, a Sąd I instancji przyjmując odmiennie naruszył dyrektywy art. 498 k.c.

Dla przyjęcia zasadności zarzutu potrącenia i jego skuteczności, niezbędne jest zaistnienie przesłanek materialno-prawnych potrącenia wskazanych w art. 498 § 1 k.c., których zaistnienie zobowiązany jest wykazać korzystający z potrącenia i to zgodnie z regułą rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 kc i 232 zd. 1 kpc). W kontekście tego oraz w odniesieniu do poczynionych ustaleń, Sąd Apelacyjny zważył, że naruszenie wspomnianej dyrektywy mogło jedynie wywołać skutek w odniesieniu do oświadczenia o potrąceniu kwoty 838 042,28 zł. Należało bowiem mieć na uwadze, że w toku sporu powód, w piśmie z dnia 7 grudnia 2012 roku wskazał, że ze stawianej do potrącenia przez pozwanego wierzytelności w wysokości 884 590,05 zł uznaje należność w łącznej kwocie 46 547,77 zł wynikającą z tytułu faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 2 901,31 zł, faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 369 zł, faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 10 294,19 zł, faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 13 619,43 zł, faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 2 782,85 zł, faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 16 426,24 zł, i faktury VAT (...) opiewającej na kwotę 154,75 zł. O wskazaną należność w łącznej kwocie 46 547,77 zł, powód umniejszył swe roszczenie wynikające z faktury VAT nr (...) z dnia 30 listopada 2011 roku i kwoty tej nie dochodzi w niniejszym sporze. W tym zakresie powód uznał skuteczność materialno-prawną zgłoszonego przez pozwanego w dniu 9 października 2012 roku zarzutu potrącenia. Na dokonanie opisanego potrącenia pozwany powołał się w oświadczeniu datowanym na dzień 25 września 2012 roku, kolejność dokonanych potrąceń sprecyzował w sprzeciwie. W pierwszej kolejności, wierzytelnościom powoda wynikającym z pierwszych siedmiu faktur w łącznej kwocie 150 897,51 zł, przeciwstawił swą wierzytelność z noty obciążeniowej nr (...) z dnia 30 grudnia 2011 roku w kwocie 645 000,68 zł, resztę tej wierzytelności potrącał z wierzytelnością powoda z faktury (...) z dnia 30 listopada 2011. Powód uznał więc skuteczność dokonanego potrącenia w kwocie 46 547,77 zł, zgodnie z intencją strony pozwanej.

Skoro nie było wątpliwości, co do tego, że powód dokonane potrącenie uznał za skuteczne prawnie i w konsekwencji przyznał okoliczność umorzenia wierzytelności ze wskazanej faktury w zakresie kwoty 46 547,77 zł, zarzut apelacji mógł zostać uznany za zasadnie zgłoszony jedynie w zakresie stawianej do potrącenia przez pozwanego kwoty 838 042,28 zł (884 590,05 zł - 46 547,77 zł). Ustalenie powyższego skutkowało przyjęciem, że kolejne potrącenie dotyczące kwot ujętych w oświadczeniu z dnia 9 października 2012 roku, dokonane przez pozwanego w piśmie z dnia 22 marca 2013 roku, doręczonym powodowi w dniu 27 marca 2013 roku należało ocenić jako nieskuteczne prawnie. Nie można bowiem kilkakrotnie potrącać tych samych wierzytelności. Wobec powyższego za niezasadne uznać należało powołanie się w apelacji przez pozwanego na nowe okoliczności, a mianowicie potrącenie dokonane w dniu 27 marca 2013 roku, jako mające stanowić podstawę jej uwzględnienia.

W kontekście powyższego, Sąd Apelacyjny zważył, że aby oświadczenie o potrąceniu mogło odnieść łączone z nim skutki umorzenia wierzytelności (art. 498 § 2 kc) muszą współistnieć ustawowo określone w art. 498 § 1 k.c. przesłanki. W momencie jego składania musi wystąpić i trwać stan potrącalności, a przede wszystkim muszą istnieć wzajemne wymagalne wierzytelności (w doktrynie i orzecznictwie słusznie przyjmuje się, że wymagalna musi być jedynie wierzytelność potrącającego), których przedmiotem są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a które mogą być dochodzone przed sądem lub innym organem. Oznacza to, że składający oświadczenie o potrąceniu (potrącający) musi w stosunku do swego wierzyciela posiadać własną, istniejącą już wierzytelność i wierzytelność ta w dacie potrącenia musi być wymagalna. Musi mieć też określoną podstawę faktyczną i prawną.

Ponieważ powód zaprzeczył istnieniu po stronie pozwanego wierzytelności w kwocie 838 042,28 zł, pozwany na podstawie art. 6 k.c. zobowiązany był do udowodnienia okoliczności zaistnienia przesłanek z art. 498 § 1 k.c. w tym faktu istnienia zaprzeczonych wierzytelności. Skuteczność prawna zgłoszonego oświadczenia o potrąceniu, nie uzasadnia przyjęcia, że skutek postawionego przez pozwanego zarzutu, doszło do umorzenia wzajemnych wierzytelności stron do wysokości wierzytelności stawianej do potrącenia. Oświadczenie o potrąceniu wywołuje skutki określone w przepisach prawa materialnego tylko wówczas, gdy obie potrącane wierzytelności rzeczywiście przysługują osobom będącym względem siebie jednocześnie dłużnikami i wierzycielami. Pozwany zgłosił w celu wykazania zaistnienia przesłanek z art. 498 § 1 k.c. stosowne wnioski dowodowe. Sąd I instancji błędnie przyjmując nieskuteczność prawną złożonego przez pozwanego w dniu 9 października 2012 roku oświadczenia o potrąceniu, oddalił dowody zaoferowane przez pozwanego na te okoliczności. Zaniechał więc poczynienia ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia, nie zbadał zasadności podniesionego zarzutu w odniesieniu do tego czy doszło do umorzenia dochodzonej pozwem należności w zakresie kwestionowanego, tak co do wysokości jak i zasady przez stronę powodową zarzutu. W konsekwencji Sąd Apelacyjny przyjął, że w tym zakresie Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy i na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 wyroku, uchylając wyrok Sądu Okręgowego w tej części, w której należy zbadać, czy złożone przez pozwanego oświadczenie o potrąceniu z dnia 9 października 2012 roku, co do kwoty 838 042,28 zł wywołało skutek materialno – prawny w zakresie umorzenia wierzytelności w kwotach: 51.093,34 zł, 48 603,39 zł, 11 453,15, 8 708,40 zł, 21 712,75 zł, 7 186,28 zł, 1 771,20 zł (wynikających z pierwszych siedmiu faktur dochodzonych pozwem) oraz 687 513,77 zł (wynikającej z faktury (...)).

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd I instancji winien przeprowadzić zgłoszone przez pozwanego dowody, na okoliczność zaistnienia przesłanek z art. 498 § 1 k.c. zarówno w zakresie istnienia wierzytelności stawianych do potrącenia jak i zaistnienia stanu potrącalności. Sąd ów winien także, rozważyć, w zależności od wyniku wskazanego postępowania dowodowego, konieczność przeprowadzenia dowodów zaoferowanych przez stronę powodową na okoliczność wykazania braku winy powoda w opóźnieniu wykonania zobowiązania wynikającego z umowy z dnia 9 października 2009 roku. Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Okręgowy powinien również, przy ustaleniu ewentualnego stanu potrącalności, zbadać raz jeszcze zasadność roszczenia odsetkowego powoda i to w odniesieniu do kwot dochodzonych pozwem, co do których pozwany złożył zarzut potrącenia, w zakresie w jakim zaskarżony wyrok został uchylony. Nie ulegało bowiem wątpliwości, że w opóźnienie z zapłatą spornych należności pozwany mógł popaść dopiero we wskazanych wyżej przez Sąd Apelacyjnych dniach, co do kwoty 51 093,34 zł w dniu 11 listopada 2011 roku, co do kwot 48 603,39 zł, 11 453,15, 8 708,40 zł, 21 712,75 zł, 7 186,28 zł w dniu 5 grudnia 2011 roku. Odsetek od kwoty 1 771,20 zł Sąd Okręgowy nie zasądził, jednak z materiału dowodowego wynika, że faktura (...) (...)opiewająca na wskazaną należność wpłynęła do pozwanego w dniu 4 listopada 2011 roku. Należało zauważyć przy tym, że pozwany notę księgową nr (...) opiewającą na kwotę 645 000,68 zł z tytułu naliczonych powodowi kar umownych, stawianą do potrącenia w dniu 9 października 2012 roku, wystawił dnia 30 grudnia 2011 roku. Jednakże do jej zapłaty w myśl art. 455 k.c. wezwał powoda dopiero pismem z dnia 8 marca 2012 roku wyznaczając w nim trzydniowy termin zapłaty od dnia doręczenia pisma powodowi. Pismo to na pewno było w posiadaniu powoda w dniu 19 marca 2012 roku, albowiem pismem datowanym na wskazany dzień, odpowiedział na wezwanie do zapłaty wspomnianych kar umownych. Sąd Okręgowy nie prowadził ustaleń w przedmiocie wskazanej okoliczności. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd I instancji, winien więc ustalić, kiedy pismo to zostało doręczone powodowi i tym samym, w wypadku stwierdzenia istnienia wskazanej wierzytelności, oznaczyć datę stanu potrącalności. W dacie potrącalności nastąpiło bowiem ewentualne umorzenie wzajemnych wierzytelności i do tej daty należałoby liczyć potencjalny czas opóźnienia pozwanego w spełnieniu zobowiązań pieniężnych wobec powoda wynikających z faktur dochodzonych pozwem. To samo zalecenie, pozostaje aktualne w odniesieniu do kwestionowanych przez powoda, a stawianych do potrącenia przez pozwanego wierzytelności wynikających z faktur VAT nr (...) skorygowanej fakturą (...) skorygowanej fakturą (...) skorygowanej fakturą (...) skorygowanej fakturą (...), stawianych do potrącenia z wierzytelnością wynikającą z faktury (...)

W konsekwencji uchylenia zaskarżonego wyroku w części, Sąd Apelacyjny uchylił także orzeczenie Sądu I instancji o kosztach postępowania zawarte w jego punkcie III pozostawiając, stosownie do art. 108 § 2 k.p.c., Sądowi Okręgowemu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd II instancji, w punkcie 3 wyroku, w odwołaniu do wyżej poczynionych ustaleń i dokonanej oceny prawnej kwestii wymagalności i zasadności roszczenia powoda ujętego w fakturze (...), w zakresie w jakim pozwany obronę w procesie oparł jedynie na twierdzeniu o braku jej wymagalności, apelację pozwanego na podstawie art.385 k.p.c. oddalił. Tym samym wyrok Sądu I instancji, obok orzeczenia zawartego w punkcie II, uprawomocnił się w zakresie zasądzonej przez Sąd Okręgowy zaskarżonym wyrokiem kwoty 1 637 086,90 zł wynikającej z faktury (...) oraz odsetek od tej należności od dnia 20 marca 2012 roku do dnia zapłaty.

SSA Małgorzata Gulczyńska SSA. Bogdan Wysocki del. SSO Małgorzata Goldbeck- Malesieńska